

thores accedant, simile est huic opinioni contradicere, ei quod de Gigantibus Poetæ fingunt, pugnare cum diis.

PERSUASIO XV.

Præter epistolas jam dictas Pauli e Roma missas, sunt quædam aliæ familiares responsivæ epistolæ ipsius ad Senecam Neronis Imperatoris præceptorem scriptæ, quas ego nonnullis argumentis tunc fuisse scriptas arbitror, quum Paulus secundo jam Neroni præsentaretur. Primum, quia jam Nero Cæsar furibundus, atrox, petulcus, adulter, & omni prope vitiorum contagio fuerat pollutus, quod de priori ejus quinquennio nullus credere potest. Secundo quia id temporis Paulinæ quædam epistolæ, quas ubi in priori captivitate Romæ teneretur, ad quasdam Ecclesias direxerat, ad manus Senecæ jam tunc deveniant, ex quibus ille non nihil profecit, quod priori biennio, quo Romæ tenebatur Paulus, fieri non potuit. Tertio quod Seneca in una epistolarum ad Paulum descriptarum, Romani incendii a Nerone facti meminit, quod ad finem declinante Neronis imperio factum est, quum Orosius non ita multo post, Petrum & Paulum communi mendacio deceptus, a Nerone martyrium passus scribat, & sequenti mox autumnos pestilentiam Romæ abortam adeo magnam, ut uno autumnos ad triginta millia hominum vitam decesserint, quam pestilentiam Neronis Imperio decrefcente factam, Svetonius in vita ipsius designat. Illis itaque ambobus Romæ degentibus, Paulo in carcere, Seneca in Regia Neronis,

cum

cum alter de altero magna sibi polliceretur, & neuter neutrum alloqui potuissent, vel quod inde utrique immineret periculum, quandoquidem lege cautum fuerat, ne quispiam Christianum, aut Judæum alloqueretur, vel quod Senecæ non fuerat integrum Paulum in carcerem visitare, ne quid exinde tyrannum offenderet, aut ipse quoque coniceretur in carcerem. Quapropter epistolis hanc colloquendi sarciebant penuriam, & quidem mutuum amorem utrinque præferentibus, neuter tum Petri alicubi meminit, qui viginti quinque annis tum Romæ agere debuerat, nondum tamen fuerat Senecæ doctissimo in Christianosque benignissimo homini cognitus, cui procul dubio non nihil gratificatus fuisset, si quod Paulus ob carceris impedimentum non poterat, ipse ejus desiderio satisfecisset, & de Christo secum confabulatus, in numerum Christifidelium asseruisset; quod Paulus etiam facere debuit, ut ablata sibi Senecam alloquendi copia, eum ad Petrum nulli Apostolorum postponendum relegaret, qui nihilo deterius fidei Christianæ primordia ei tradiderit. Sed quis ni forte exoculatus non videat, omnia hic repugnare pestiferæ huic opinioni, quod Petrus Romam unquam venerit a Nerone passurus, cum tot rationibus vincatur, ad ultimum usque Neronis imperii annum, Petrum Romam numquam venisse: tantum abest, ut martyrium ab eo passus fuerit. Nam legitur & in ea, quæ tertia est Senecæ ad Paulum epistola, quod ejus plurimum rei causa, Nero, Apostolo fuerat indignatus, quod a ritu & secta pristina Judæorum, qui Phariseus olim fuerat non so-

lum

„ lum ipse recesserit, sed & aliis hoc suaferat faciendum, Quod plane Petrus prior Paulo Romæ facere debuerat, si tot annis ante adventum in Urbem ipsius illic resederit.

DISSUASIO.

Quod ad Epistolas Senecæ & Pauli attinet, credo utique dicenti Hieronymo aliquando extitisse eas quæ veræ germanæque putarentur. At quæ nunc circumferuntur, neutrius esse magnopere contenderim, si tamen ibi sit contendendum, ubi neminem alicujus vel ingenii vel iudicii virum secus atque nos opinaturum esse confido, eaque potissimum conjectura, quæ plurimum semper apud doctissimos quosque valuit, stili scilicet & elocutionis. Si enim lectioni mixtum debet esse iudicium, qui Senecam, qui Apostolum paulo diligentius legerit, istud ipsum ut puto, statim non verebitur affirmare (45). Quare non timebo

(45) Et tamen quisquis fuit illius imposturæ author, hoc egit, ut nobis persuaderet, Senecam fuisse Christianum, utque ejus libros lectu inprimis dignos Christianis commendaret. Quum autem illas epistolas clanculum inter Senecam Paulumque scriptas supponat, quam nihil est in illis, quas D. Pauli nomine scribere ausus est, Pauli spiritu dignum! Ac primo quidem, vix unquam audias Sanctissimum Jesu Christi nomen, quum Apo-

stolus non soleat aliud ubique intonare; deinde fortissimum illum Evangelii propugnato-rem, quam facit formidolosum! Objurgat enim Senecam Paulus, quod Neroni indicaret epistolas ipsius, quas tamen ad hoc scripserat, ut in omnibus Ecclesiis legerentur, atque adeo se ipsum redarguit Pseudo-Paulus, quod Epistolis suis nomen suum soleat subscribere, & heic scilicet allegatur illud, omnibus esse placendum, & Domino, nempe Cæsari,

ge-

timebo id quod aliqui hac demum ætate in iis quæ Hieronymi nomine inscribebantur, quod humaniorum litterarum professores in Dialogis Platonis, in Rhetoricis ad Herennium, in problematis Alexandri, in Luciani Dialogis, in epistolis Phalaridis, quod olim Aristophanes in eo opere quod Hesiodi dicebatur, quod denique, ut ait Fabius, identidem severi illi veteres fecerunt, ut libros qui falso viderentur inscripti, familia summovent, & ego nunc facio, ut paucas brevesque epistolas ab eorum quorum nomine scriptæ sunt elocutione penitus diversas, ipsorum nequaquam esse pronunciam, præsertim cum adeo gravis hæc causa sit, ut pene Paulo abstulerit epistolam ad Hebræos, quod stili non Pauli, sed Clementis esse videretur (46). No-

lim

gerendum morem. Paulus ne cuiquam placeret dissimulato Evangelio, qui multo ante Romanis misisset liberam ac longam epistolam? Aut hoc docuit Paulus celandam Christi fidem, ut placeat impio Domino? Præterea Seneca certiore Paulum facit immanium suppliciorum, quibus Cæsari in Christianos sæviebat, quasi id Romæ cuiquam esset ignotum. Ad hæc si quid metuebant, tutius poterant retentus colloqui, quam per epistolas. Quanta copia, quanto affectu scribit D. Paulus uni Philemoni de re vulgari, & Senecæ tam celebri viro scribit tam jejune, tam frigide de complectendo Christum? hoc est

de re omnium maxima? Quando vero sic loqueretur D. Paulus, si fors prospere annuerit? non ausus est scilicet nominare Deum, quem Seneca Paganus toties nominat in scriptis suis. Sed jam nimis multa de re minime dubia; in qua explicanda supervacaneum profecto est uti testibus non necessariis.

(46) Et sane qui Epistolam ad Hebræos D. Paulo eripiunt & abjudicant præsertim ex recentioribus hæreticis (nam Catholicis de ejusdem epistolæ auctore & Canonica autoritate nullus relinquatur dubitandi locus, posteaquam a Concilio Tridentino & inter Canonicas & inter Pauli Epistolas enumerata est.) vix ullum hac elocutio-

tio.

lim tamen Persuasorem id circo hæc dicta esse opinari, quod aliter non potuerim istum illius declinare. Nam etsi illorum esse concedimus, quorum nomine inscribuntur, nihil ea propter sit causa nostra deterior; quandoquidem ex Tacito certum est Senecam duobus saltem annis ante Neronis mortem fato concessisse. Hieronymus quoque in libro de viris illu-

tionis discrepantia habent gravius validiusque argumentum, quo suam sententiam tueantur. Nos vero etsi adversariis concedamus, stilum epistolæ ad Hebræos a cæteris Pauli Epistolis non nihil abesse, non proinde tamen Paulo auferendam iudicamus; quum gravissimis aliunde rationum momentis nobis constet, ut mox ostensuri sumus, eandem genuinum Apostoli factum esse. Non ne enim, quod & nunc sæpe usu venit, stilum vultu mutare, ac tractatum, dissertationem, commentarium diversa a familiaribus litteris ratione contexere potuit? Profecto utrum hæc, Epistola an liber sit, adhuc incertum. Epistolarum more plane non incipit; author insuper de scripti brevitate excusationem postulat cap. XIII. v. 22. *Etenim perpauca scripsi vobis*. Si Liber, utique perbrevis; si Epistola longior. Quid si D. Paulum aut Lucæ aut Clementis opera ut stilo politiori hanc epistolam

instrueret uti potuisse dicamus? quemadmodum etiam observarunt Origenes apud Euseb. *hist. Eccl. lib. 6. cap. 25. Etsi in epist. ad Hebr. q. 2. Bellarminus de verbo Dei lib. 1. cap. 27. Hyperius Prolegom. in Ep. ad Hebr. alique*. Quid si epistolam a Paulo Hebraice primum aut Syriace exaratam, & ab alio deinde Græce reditam existimemus? Præterea Spanhemius qui de hujus epistolæ auctore peculiarem tractatum confecit, illius stilum a cæteris Pauli Epistolis non longissime distare testatur, plurimasque locutiones, quæ in cæteris occurrunt, eundem ratiocinandi modum, eundem ordinem, easdem periodos, eisdem Pauli hebraismos, rariores quidem & politiores, satis tamen perspicuos, etiam huic epistolæ ita interseri ostendit, ut ejus author sicut & cæterarum Paulus apertissime dignoscatur.

His quoad *stili dissonantiam* Epistolæ ad Hebræos, præmissis;

illustribus; Seneca, inquit, *biennio antequam Petrus & Paulus coronarentur martyrio a Nerone interfectus est*. Nos vero postremo denique Neronis anno Romam Petrum advenisse jam diximus, nec tamen si Romæ fuisset eo tempore quo scriptæ finguntur, protinus necesse esset Petri mentionem fieri, quod satis ostendimus, cum de epistola ad Timotheum loqueremur.

PER-

ffis, nequaquam immorabimur in excutiendis variis discrepantibusque de illius auctore veterum recentiorumque scriptorum sententiis (alii enim Lucæ, alii Clementi Papæ, alii Barnabæ, Apollo alii, alii demum Hellenistæ alicui adscribunt); præsertim quum id egregie præstitum sit a viro doctissimo Augustino Calmet in ejusdem epistolæ Prolegomenis, in quibus non tantum de auctore, sed etiam de occasione, deque idiomate quo scripta fuerit accurate copioseque disputavit. Quare reliquum est, ut sententiam, qua Ecclesiæ tum Latina tum Græca uno ore & consensu eandem ad Hebræos epistolam D. Paulo tribuunt, perpendamus, illiusque simul Canonicam auctoritatem breviter vindicemus.

Ac primo hujus epistolæ meminuit D. Petrus cap. III. v. 15. secundæ suæ epistolæ, quam paullo ante mortem dedit, anno nimirum æræ vulgaris 65.

ac proinde quinquennio postquam hæc ad Hebræos tradita est; ubi legitur. „ Charissimus Frater noster Paulus, „ secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis, sicut & „ in omnibus epistolis, loquens in eis de his, in quibus sunt quædam difficilia „ intellectu, quæ indocti & „ instabiles depravant, sicut „ & ceteras scripturas, ad suam „ ipsorum perditionem „. Porro heic Petrum de epistola ad Hebræos loquutum, & Ven. Card. Baronius ad an. 66. & Pearsonius in operibus posthumis, & Spanhemius, & Calmetus loc. cit. sequentibus rationum momentis evincunt. Primo quod Petrus Paulum scripsisse dixerit ad illos, ad quos & ipse, nempe ad Hebræos conversos ad fidem, ut satis indicant ea verba *capitis III. vers. 1. Hanc ecce vobis secundam scribo Epistolam*, collata cum prioris Epistolæ initio: *Petrus Apostolus Jesu Christi electis advenis* di